

Αποχαιρετιστήριος λόγος
του Προέδρου
του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας
κ. Θεοδώρου Ξ. Γιάγκου
κατά την ορκωμοσία των φοιτητών (3.11.2014)

Η αξιολόγηση των ελληνικών πανεπιστημίων, που ολοκληρώθηκε κατά το παρελθόν ακαδημαϊκό έτος, ανέδειξε μεταξύ άλλων συγκριτικά μεγέθη σε σχέση με άλλα ακαδημαϊκά ιδρύματα του κόσμου και ταυτόχρονα πρόβαλε πρότυπα απαραίτητα για τη βελτίωση των παρεχόμενων σπουδών στον τόπο μας. Έτσι άρχισε να συζητείται πιο σοβαρά η ανάγκη της απομάκρυνσης της ομίχλης που επικάθησε για χρόνια στα ακαδημαϊκά campus της χώρας. Κατ' ακολουθία κατέστη φανερή και η δυσάρεστη πραγματικότητα που διαμορφώθηκε υπό την επήρεια πολιτικών επιλογών, της απροθυμίας των ιθυνόντων να αναλάβουν αποτελεσματικά ευθύνες, της αδιαφορίας κάποιων ακαδημαϊκών δασκάλων και φοιτητών να παράξουν σε συνεργασία δημιουργική γνώση, ενώ για δεκαετίες συντρέχει και ένας αυτοσχεδιασμός που επιμαρτυρείται από την έλλειψη μακρόπνοης εκπαιδευτικής πολιτικής. Οι παραπάνω επισημάνσεις και άλλες, που παραλείπονται εδώ και που συνθέτουν μια αρνητική πτυχή των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων της χώρας, δεν αναφέρονται σε αυτήν την πανηγυρική εκδήλωση που είναι τιμητική για σας, αγαπητοί νέοι πτυχιούχοι, με πνεύμα πεσιμισμού, αλλά με διάθεση αυτοκριτικής, με στόχευση την ανάληψη από όλους της ευθύνης για πρόοδο. Αυτό υπαγορεύει η υπευθυνότητα. Εξάλλου και στα πιο προηγμένα πανεπιστήμια του κόσμου η αυτοκριτική είναι σύμφυτη με την πολιτική τους και μάλιστα αξιοποιούν συστηματικά τα δεδομένα από τις αξιολογήσεις και τις επιμέρους σχετικές έρευνες.

Θα αναφέρω μόνο ένα παράδειγμα, που μπορεί να συνδυασθεί με τη σημερινή τελετή της ορκωμοσίας. Στο Harvard πρόσφατα έγινε έρευνα, η οποία ζητούσε μεταξύ άλλων από τους φοιτητές του ιδρύματος να δηλώσουν τον λόγο προτίμησής τους για το συγκεκριμένο πανεπιστήμιο. Το 80% των ερωτηθέντων απάντησε ότι το βασικό κίνητρό τους ήταν πως το πτυχίο θα τους παρείχε τη δυνατότητα να είναι ευτυχισμένοι στη ζωή, προφανώς γιατί η αγορά εργασίας θα τους προτιμούσε λόγω της αξιοπιστίας του ιδρύματος. Το υψηλό ποσοστό ασφαλώς ήταν κολακευτικό, εντούτοις προβλημάτισε τους ιθύνοντες, κυρίως γιατί οι φοιτητές ήταν εγκλωβισμένοι στα όρια των στενών ατομικών τους επιδιώξεων, αγνοώντας ότι ταυτόχρονα είναι μέλη μιας κοινωνίας. Χωρίς αμφιβολία το IQ των φοιτητών του περίφημου πανεπιστημίου ήταν υψηλό, όμως

στη συγκεκριμένη περίπτωση ήταν εμφανής η ανεπάρκεια της συναισθηματικής νοημοσύνης. Αυτή, δηλαδή το EQ, που αναφέρεται στην κοινωνική ένταξη, δεν πρέπει να παραθεωρείται με την πρόταξη της νοητικής ευφυΐας. Όταν λειτουργούν ετεροβαρώς τα σχετικά κέντρα του εγκεφάλου, δίνοντας προτεραιότητα στο αριστερό ημισφαίριο σε αντίθεση με το δεξιό, από όπου παράγονται τα συναισθήματα και η σύνδεση με την καρδιά, που είναι το κέντρο του ανθρώπου, προκαλείται ένα παρόμοιο φαινόμενο διάσπασης που περιγράφεται στην γνωστή πλατωνική εικόνα των δύο αλόγων, δηλαδή του επιθυμητικού και του θυμικού, που δεν συντονίζονται από το ηνίοχο λογιστικό. Πολλοί άριστοι επιστήμονες στερούνται συναισθηματικής νοημοσύνης και στην πραγματικότητα είναι κοινωνικά ανεπαρκείς.

Πρόσφατες έρευνες έδειξαν ότι η νέα γενιά, η λεγόμενη generation Y, δηλαδή οι τωρινοί μαθητές και φοιτητές, στρέφονται όλο και περισσότερο στην καλλιέργεια της συναισθηματικής νοημοσύνης, ως ανάγκη διεξόδου αλλά ταυτόχρονα και ως απαίτηση για την οικοδόμηση μιας πιο δομημένης και ανθρώπινης κοινωνίας. Η συγκεκριμένη νοημοσύνη είναι η ισχυρή κινητήρια δύναμη για την κοινωνική ενσωμάτωση και το κοινωνικό ευ ζην. Η εκπαίδευση που παλαιότερα ήθελε τους μαθητές και φοιτητές απλώς ως ικανούς αποδέκτες γνώσης, με διεισδυτική και συνθετική σκέψη, έχει προχωρήσει σε ένα πάντρεμα με τη συναισθηματική νοημοσύνη που είναι πιο αποτελεσματική στην οργάνωση των ομάδων, δηλαδή στον επιτυχή συντονισμό ενός συνόλου ανθρώπων, στην προώθηση των διαπροσωπικών σχέσεων με την ενσυναίσθηση, στην ορθή διάγνωση και διαίσθηση των συναισθημάτων, των κινήτρων και των αγωνιών του διπλανού μας και στην αποτελεσματική διαπραγμάτευση λύσεων, ιδίως στην πρόληψη διαπληκτισμών που είναι σχεδόν δεδομένοι στα ετερόκλητα εργασιακά και άλλα περιβάλλοντα, μάλιστα όταν αυτά συγκροτούνται από ακαλλιέργητα πνευματικά και κοινωνικά άτομα.

Από σήμερα, αγαπητοί νέοι πτυχιούχοι, τελειώνει η ακαδημαϊκή σας εκπαίδευση και καλείστε να προσφέρετε γνώση, αλλά κυρίως να δώσετε την προσωπική σας μαρτυρία ως ώριμοι άνθρωποι. Θα κληθείτε να επιδείξετε και την συναισθηματική σας νοημοσύνη, όχι μόνο στο εγγύτερο περιβάλλον σας αλλά και στο ευρύτερο, και προφανώς και στον εργασιακό σας χώρο. Αν αυτός στο μέλλον είναι η εκπαίδευση, θα ήθελα ως παρακαταθήκη να επισημάνω τα εξής:

Ο εκπαιδευτικός πέραν της καλής κατάρτισης, που θα πρέπει να γίνεται δια βίου, πρώτιστα οφείλει να έχει συναισθηματική ωριμότητα, ήτοι να έχει ξεπεράσει την ανασφάλεια, τα κόμπλεξ, τις ταπεινές επιδιώξεις, την αγένεια και απρέπεια στη συμπεριφορά, την ακροδικαιοσύνη, την αίσθηση ότι οι διδασκόμενοι είναι τα υποκείμενά του, στους οποίους μπορεί να εκφράσει την αυταρχικότητά του, έτσι ώστε αυτός να αισθάνεται σπουδαίος και ενδεχόμενα

με τον τρόπο αυτό να αποκρύψει τη μικρότητα ή τη διδακτική ανεπάρκειά του. Ενίοτε ο συναισθηματικά ανώριμος παλιμπαιδίζει ή οργανώνει με τέτοιο τρόπο τον μικρόκοσμό του για να αισθάνεται ότι βρίσκεται στο επίκεντρο. Όλα τα παραπάνω και ο,τιδήποτε άλλο παθογενές δεν αρμόζουν στους εκπαιδευτικούς, αν θέλουν να έχουν δείγματα υψηλής συναισθηματικής νοημοσύνης.

Ο βιβλικός και πατερικός λόγος έχει δια πολλών διακηρύξει τον τρόπο της κατάκτησης της συναισθηματικής ωριμότητας. Επομένως για ένα θεολόγο είναι γνωστός και δεν χρειάζεται εδώ να γίνει έστω και απλή μνεία. Επισημαίνω μόνο ότι αυτά που διδαχθήκατε, ιδίως μέσα από την ανάγνωση των πολύτιμων κειμένων – πηγών της πίστης μας, ήρθε ο καιρός πλέον να τα μεταφέρετε συστηματικότερα στην προσωπική και επαγγελματική σας ζωή.

Από τη θέση αυτή οφείλω να ευχαριστήσω τους συναδέλφους, τα πρόσωπα της γραμματείας, όπως και όλους όσοι διακονούν το Τμήμα ανιδιοτελώς, για την τεράστια προσφορά τους στο ακαδημαϊκό έργο. Πρωτίστως οφείλω να συγχαρώ τους γονείς σας για τις θυσίες τους. Από αυτούς λάβατε το ζην και όσο ήταν δυνατόν το εύ ζην και για αυτό θα πρέπει να τους ανταποδώσετε έμπρακτα ευγνωμοσύνη. Ο έπαινος ανήκει σε εσάς που ολοκληρώσατε μέσα από τα μαθητικά και φοιτητικά σας χρόνια το στάδιο σπουδών. Από τώρα αρχίζει ένα νέο στάδιο.

Σήμερα η εκκλησία γιορτάζει τη μνήμη της ανακομιδής των λειψάνων του μεγαλομάρτυρα Γεωργίου του Τροπαιοφόρου, ενώ χθες γιόρταζε τη μνήμη των μαρτύρων: Ακινδύνου, Ανεμποδίστου, Ελπιδοφόρου, Πηγασίου και Αφθονίου. Με τις μεσιτείες των παραπάνω μαρτύρων, σας εύχομαι, αγαπητοί νέοι πτυχιούχοι, θα έλεγα νέοι μάρτυρες του καθημερινού αγώνα, στο γεώργιο της σταδιοδρομίας σας να είστε τροπαιοφόροι, η δε ζωή σας να είναι ακίνδυνη, ανεμπόδιστη, ελπιδοφόρα, πηγαία και άφθονη σε αγαθά. Καλή επιτυχία και πρόοδο σε όλα.